

53060202: สาขาภูมิสถาปัตยกรรมศาสตร์

คำสำคัญ: นิเวศภูมิทัศน์/ พื้นที่กันชน

ชลธิชา คำลิ่งทรัพย์: แนวทางการฟื้นฟูพื้นที่นิเวศภูมิทัศน์ป่าไม้ในพื้นที่แนวกันชน: กรณีศึกษาพื้นที่แนวกันชน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ. อาจารย์ที่ปรึกษาคณาจารย์อิสระ: รศ.ดร.ชัยสิทธิ์ คำนถิตติกุล. 98 หน้า.

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันของป่าภูกระแต ซึ่งเป็นพื้นที่กันชนส่วนหนึ่งของเขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ ศึกษาสภาพเศรษฐกิจ สังคม การเข้าถึงทรัพยากร วัฒนธรรม พร้อมทั้งศึกษาบทบาท กระบวนการจัดการและพื้นที่นิเวศภูมิทัศน์ป่าไม้ การอนุรักษ์ทรัพยากรป่าไม้ ข้อดี ข้อเสีย ของการดำเนินงานและแก้ไขปัญหาต่างๆ ของหน่วยงานท้องถิ่นตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน เพื่อเสนอแนวทางและรูปแบบที่เหมาะสมในการจัดการพื้นที่นิเวศภูมิทัศน์ป่าไม้ในพื้นที่แนวกันชน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว

การวิจัยครั้งนี้ได้ทำการศึกษาแนวคิดทฤษฎีที่เกี่ยวข้องควบคู่ไปการศึกษาแนวทางการจัดการและพื้นที่นิเวศภูมิทัศน์ป่าไม้จากกรณีศึกษาที่ประสบความสำเร็จ และทำการศึกษาในระดับพื้นที่ด้วยวิธีการสำรวจภาคสนาม โดยใช้การสังเกตบันทึกข้อมูลด้านกายภาพ องค์ประกอบทางภูมิทัศน์ที่เกี่ยวข้อง พร้อมทั้งการสัมภาษณ์บุคลากรในหน่วยงานท้องถิ่นถึงแนวทางการจัดการและพื้นที่ป่าไม้ตั้งแต่อดีตจนถึงปัจจุบัน

ผลจากการศึกษาพบว่า สภาพของผืนป่าภูกระแตมีความอุดมสมบูรณ์ของป่าไม้และระบบนิเวศน้อย เมื่อเทียบกับระยะเวลาที่มีหน่วยงานต่างๆ ได้เข้ามาอนุรักษ์และพัฒนาพื้นที่ป่าภูกระแตสำหรับแนวทางที่เหมาะสมในการจัดการและพื้นที่นิเวศภูมิทัศน์ป่าไม้ ได้แก่ 1. การฟื้นฟูสภาพพื้นที่ก่อนปลูกป่า นิเวศภูมิทัศน์มิใช่เป็นเพียงแค่การปลูกป่าเท่านั้น แต่ควรคำนึงถึงโครงสร้างของภูมิทัศน์ป่าธรรมชาติและความหลากหลายของระบบนิเวศ 2. การเข้ามามีส่วนร่วมสนับสนุนโครงการของทางภาครัฐ ทั้งในเรื่องเงินทุน เทคนิค วิธีการ ข้อมูลข่าวสารต่างๆ

ภาควิชาการออกแบบและวางผังชุมชนเมือง บัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยศิลปากร ปีการศึกษา 2554
ลายมือชื่อนักศึกษา.....

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ.....

53060202: MAJOR: LANDSCAPE ARCHITECTURE

KEY WORDS: LANDSCAPE ECOLOGY/ BUFFER ZONE

CHONTICHA KUMLANGSAB: LANDSCAPE ECOLOGICAL APPROACH TO FOREST REHABILITATION IN THE BUFFER ZONE: CASE STUDY OF PHUKHIEO WILDLIFE SANCTUARY BUFFER ZONE. INDEPENDENT STUDY ADVISOR: ASSOC. PROF. CHAIYASIT DANKITTIKUL, Ph.D. 97 pp.

The objective of this research is to assess the current condition of Phu Kratae forest, which is one of the buffer zones for Phukhieo wildlife sanctuary in Chaiyaphum province; economic and social system; resource outreach; culture; the role of rehabilitation management of the forest landscape ecology; forest conservation; benefits and drawback of local administrative organization in its operational and problem-solving capacity from past to present, in order to determine appropriate strategies for restoring the landscape ecology of the buffer zone in Phukhieo wildlife sanctuary.

This research studied relevant theories and rehabilitation management to improving forest landscape ecology by reviewing prior successful implemented programs, conducting an on-site survey, collecting geographical information and elements of the landscape, as well as interview with local government staff who had long been involved in the forest rehabilitation programs.

Results indicate that little forest biodiversity and ecology is remained within Phu Kratae compared to when organizations were actively implementing forest rehabilitation and improvement programs in the area. Appropriate forest landscape ecology restoration includes: 1. Forest rehabilitation should be done prior to re-planting trees; landscape ecology is not merely involving tree planting, but it is important to taking into consideration the natural forest biodiversity and landscape structure, 2. Collaborative governmental projects with financial support, management techniques, published information.

Department of Urban Design and Planning Graduate School, Silpakorn University Academic Year 2011

Student's signature.....

Independent Study Advisor's signature.....

กิตติกรรมประกาศ

การค้นคว้าอิสระเรื่องแนวทางการฟื้นฟูนิเวศภูมิทัศน์ป่าไม้ในพื้นที่แนวกันชน: กรณีศึกษาพื้นที่แนวกันชน เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่าภูเขียว จังหวัดชัยภูมิ สำเร็จลุล่วงลงได้ ซึ่งได้รับความกรุณาอย่างยิ่งจาก รศ.ดร.ชัยสิทธิ์ ด้านกิตติกุล อาจารย์ที่ปรึกษาการค้นคว้าอิสระ ที่ได้กรุณาให้คำแนะนำมาโดยตลอด รวมถึงคณะกรรมการตรวจสอบการค้นคว้าอิสระ ผศ.ดร.รุจิโรจน์ อนุามบุตร และอ.ดร.สินีนาด สุกลรัตน์เมธี ที่ให้คำแนะนำและข้อคิดเห็นประเด็นต่างๆ ที่เป็นประโยชน์แก่ผู้วิจัยในการแก้ไขปรับปรุงการค้นคว้าอิสระเป็นไปได้อย่างดีในที่สุด

สุดท้าย ขอขอบคุณครอบครัว ที่ให้การสนับสนุนและเป็นกำลังใจเสมอมา คณาจารย์ คณะสถาปัตยกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น และภาควิชาออกแบบและวางผังชุมชนเมือง มหาวิทยาลัยศิลปากร ให้คำปรึกษาที่เป็นประโยชน์ต่องานวิจัย คณะกรรมการภายในเครือข่ายองค์กรชาวบ้านเกษตรกรดินภูเพื่อการพัฒนาชุมชนและสิ่งแวดล้อม อำเภอเกษตรสมบูรณ์ จังหวัดชัยภูมิ ที่ให้ความรู้และข้อมูลสำหรับงานวิจัย ทำให้การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้สำเร็จลุล่วงไปได้ด้วยดี

